Дадатак 18

АСАБЛІВАСЦІ АРГАНІЗАЦЫІ АДУКАЦЫЙНАГА ПРАЦЭСУ ПРЫ ВЫВУЧЭННІ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА «МАСТАЦТВА (АЙЧЫННАЯ І СУСВЕТНАЯ МАСТАЦКАЯ КУЛЬТУРА)»

1. Вучэбныя праграмы

У 2023/2024 навучальным годзе будуць выкарыстоўвацца вучэбныя праграмы, зацверджаныя Міністэрствам адукацыі ў 2023 годзе.

Усе вучэбныя праграмы размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Вучэбныя прадметы. V–XI класы / Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)*.

Звяртаем увагу, што ў вучэбныя праграмы па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» унесены наступныя змяненні:

у вучэбных праграмах V–VI класаў скарэкціраваны назвы асобных тэм, абноўлены прыкладны пералік мастацка-ілюстрацыйнага матэрыялу ў адпаведнасці з узроставымі асаблівасцямі навучэнцаў;

у кантэксце кампетэнтнаснага падыходу ў кожнай чвэрці прадугледжаны творчы ўрок, прысвечаны практычнай мастацка-творчай дзейнасці вучняў;

скарэкціравана агульная колькасць гадзін на вывучэнне вучэбнага прадмета ў IX класе ў адпаведнасці з часткай 2 пункта 2 артыкула 150 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі (было 17 гадзін, стала 16 гадзін).

2. Вучэбныя выданні

У новым навучальным годзе ў адукацыйным працэсе будуць выкарыстоўвацца вучэбныя выданні, уключаныя ў «Пералік вучэбных выданняў, якія прыгодныя для выкарыстання ў бібліятэчных фондах устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, у 2023/2024 навучальным годзе» (зацверджаны Міністрам адукацыі Рэспублікі Беларусь А. І. Іванцом 06.02.2023 г.). Гэты дакумент апублікаваны ў бюлетэні Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь «Зборнік нарматыўных дакументаў» (№ 7, 2023), размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Пералікі вучэбных выданняў*.

Электронныя версіі вучэбных дапаможнікаў размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале (*http://e-padruchnik.adu.by*).

Да 2023/2024 навучальнага года перавыдадзены з улікам вынікаў вопытнай праверкі, вывучэння меркавання настаўнікаў і вучняў вучэбны дапаможнік:

Захарина, Ю. Ю. Искусство (отечественная и мировая художественная культура) : учебное пособие для 6 класса учреждений общего среднего образования с русским языком обучения / Ю. Ю. Захарина [и др.]. – Минск : Адукацыя і выхаванне, 2023.

Захарына, Ю. Ю. Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура): вучэбны дапаможнік для 6 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай мовай навучання / Ю. Ю. Захарына [і інш.]. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023.

Рэкамендацыі па рабоце з вучэбнымі дапаможнікамі размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Вучэбныя прадметы. V–XI класы / Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)*.

Да 2023/2024 навучальнага года падрыхтавана новае выданне для настаўнікаў:

Колбышева, С. И. Диалог с искусством : комплексная методика обучения искусству в 5–9 классах : учебно-методическое пособие для учителей учреждений общего среднего образования с белорусским и русским языками обучения / С. И. Колбышева. – Минск : Национальный институт образования, 2023.

Комплексная методыка навучання мастацтву будзе актуальная пры арганізацыі і правядзенні вучэбных заняткаў, у пазакласнай і пазашкольнай дзейнасці. У методыцы прадстаўлены асноўныя педагагічныя інструменты (метады, прыёмы, тэхнікі), накіраваныя на павышэнне эфектыўнасці працэсу навучання мастацтву.

Поўная інфармацыя аб вучэбна-метадычным забеспячэнні адукацыйнага працэсу па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» у 2023/2024 навучальным годзе размешчана на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Вучэбныя прадметы. V–XI класы / Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)*.

3. Арганізацыя адукацыйнага працэсу пры вывучэнні вучэбнага прадмета на павышаным узроўні

На II ступені агульнай сярэдняй адукацыі вучэбны прадмет «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» можа вывучацца на павышаным узроўні ў VIII і IX класах у аб'ёме не больш за дзве дадатковыя вучэбныя гадзіны на тыдзень.

Рэкамендацыі па арганізацыі вывучэння вучэбнага прадмета на павышаным узроўні размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Вучэбныя прадметы. V–XI класы / Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)*.

4. Асаблівасці арганізацыі адукацыйнага працэсу

Фарміраванне функцыянальнай адукаванасці вучняў сродкамі вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура»)

У межах вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» асаблівую ўвагу неабходна надаваць фарміраванню функцыянальнай адукаванасці, а менавіта ўменняў і навыкаў каштоўнасна-сэнсавага *ўспрымання, аналізу, інтэрпрэтацыі, ацэнкі і стварэння мастацкага тэксту*.

Для фарміравання і ўдасканалення названых уменняў і навыкаў у працэсе засваення мастацкага тэксту рэкамендуецца:

выкарыстоўваць творчыя заданні, якія падахвочваюць да правядзення паралелей паміж вывучаемым матэрыялам і сучаснымі рэаліямі;

акцэнтаваць увагу на *ўнутры- і міжпрадметных сувязях:* выяўляць кантэкстуальнае ўзаемадзеянне з мастацкімі творамі іншых эпох; супастаўляць мастацкія творы розных відаў/ жанраў/ напрамкаў/ стыляў; выкарыстоўваць веды і ўменні, атрыманыя ў межах іншых вучэбных прадметаў (вызначыць гістарычны і сацыякультурны кантэкст, пабудаваць маршрут, вызначыць геаграфію мастацкай падзеі; выкарыстоўваць інфармацыйныя рэсурсы пры стварэнні мастацкага тэксту); прапаноўваць практыка-арыентаваныя заданні на творчую інтэрпрэтацыю мастацкага тэксту з выкарыстаннем тэхнік і матэрыялаў іншых відаў мастацтва (намаляваць/падабраць ілюстрацыю, стварыць інсталяцыю/ калаж/ скульптуру, напісаць сцэнарый/ сінопсіс, падабраць музычнае суправаджэнне, стварыць мастацкі тэкст у іншым жанры/ стылі);

надаваць увагу фарміраванню аргументаванага каштоўнасна-ацэначнага меркавання (эмацыянальнага стану, эстэтычных адносін, згоды/ нязгоды, агульнага/ рознага) аб мастацкім творы (сюжэт, форма, кампазіцыя, персанажы, мастацкія дэталі, жанрава-відавая разнастайнасць) і творчым працэсе (творчая задума і яе рэалізацыя з дапамогай сродкаў выразнасці, мастацкіх тэхнік і матэрыялаў);

захоўваць прыярытэт **практычнай мастацка-творчай дзейнасці**, накіраванай на прымяненне атрыманых ведаў у паўсядзённым жыцці

(прыклады практыка-арыентаваных заданняў прапануюцца ў зборніках серыі «Кампетэнтнасны падыход»).

Для фарміравання функцыянальнай адукаванасці настаўніку неабходна ствараць умовы для актыўнай мастацкай камунікацыі; *выкарыстоўваць індывідуальныя, групавыя і калектыўныя формы работы; стымулюючыя заданні, якія далучаюць вучняў да розных відаў мастацка-творчай дзейнасці; заданні на авалоданне навыкамі рэфлексіі*. Немалаважна развіваць *навыкі самастойнай работы*, а таксама *навыкі калектыўнай работы ў праектнай дзейнасці*. **Арганізацыя практычнай мастацка-творчай дзейнасці вучняў рэкамендавана на кожных вучэбных занятках**.

У вучэбнай праграме змяшчаюцца пералік мастацкіх твораў, дыферэнцаваных па відах мастацтва; відаў дзейнасці да кожнай тэмы, у якіх узмоцнены сацыяльна-прыкладны бок вучэбнага прадмета; патрабаванні да адукацыйных вынікаў вучняў. Прыведзены спіс мастацкіх твораў з'яўляецца прыкладным. Прапанаваныя віды дзейнасці маюць рэкамендацыйны характар. Не дапускаецца прад'яўленне да вучняў патрабаванняў, не прадугледжаных вучэбнымі праграмамі.

Рэалізацыя выхаваўчага патэнцыялу вучэбнага прадмета

У 2023/2024 навучальным годзе актуальнай застаецца рэалізацыя ў адукацыйным працэсе выхаваўчага патэнцыялу вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)».

Выхаваўчыя магчымасці музычнага мастацтва выяўляюцца ў здольнасці раскрыць унутраны свет чалавека (творы К. Дэбюсі, П. Чайкоўскага, Д. Шастаковіча і інш.). З гэтай мэтай варта развіваць «наслуханасць» вучняў, уключаючы ў змест урокаў праслухоўванне музычных твораў, выкананне песень, выкарыстанне рысуначнай методыкі для перадачы музычнага вобраза і інш. Пры вывучэнні твораў архітэктуры варта звяртаць увагу на тое, што гэтыя творы сталі неад’емнай часткай сацыяльнага асяроддзя, аказваюць уплыў на эстэтычную свядомасць і выхоўваюць павагу да творчага досведу мінулых пакаленняў (палацава-паркавы ансамбль у Пецяргофе, палацава-паркавы ансамбль у Нясвіжы і інш.). Скульптурныя творы не толькі суадносяцца з персаналіямі і гістарычнымі падзеямі, але ў першую чаргу спрыяюць выхаванню ўважлівасці да натхнёнай прыгажосці чалавека, успрыманню формы і пластычнай дасканаласці чалавечага цела (творы Мікеланджала, А. Кановы і інш.). Знаёмства з творамі жывапісу і дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва накіравана на пашырэнне культурнага дыяпазону, развіццё творчых здольнасцей вучняў (творы Рафаэля, А. Рэнуара, М. Шагала і інш.). Варта надаваць належную ўвагу выхаванню «разумных эмоцый» з дапамогай кінамастацтва (фільм «Лёс чалавека» рэжысёра С. Бандарчука і інш.). Мэтазгодна таксама

выкарыстоўваць паказ сацыяльных па змесце і мастацкіх па характары фрагментаў твораў, якія аказваюць стваральны ўплыў на свядомасць вучняў. Бясспрэчная выхаваўчая сіла тэатра выяўляецца ў тым, што ён ставіць гледача ў пазіцыю «трэцяга стваральніка» (п'еса «Несцерка» і інш.). Выкарыстанне на ўроках метадаў і прыёмаў тэатральнай педагогікі (эцюд, выразнае чытанне, інсцэніроўка, тэатральная гульня, лялечныя пастаноўкі і інш.) садзейнічае маральнаму і эстэтычнаму ўдасканаленню вучняў, развіццю ў іх асобасных якасцей (упэўненасці ў сабе, калектывізму, пасяховасці і інш.).

У змесце вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» (V–XI класы) адлюстравана **тэма генацыду** беларускага народа ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны.

У творах мастацтва, прапанаваных у вучэбных дапаможніках, ахвяры і страты беларускага народа адлюстраваны ў абагульненай форме. У рабоце «Палонных вядуць» А. Шыбнёва перададзены эпізод барацьбы партызан з фашысцкімі захопнікамі. Абаронцам Брэсцкай крэпасці прысвечаны скульптурная кампазіцыя «Смага», жывапіснае палатно «Абаронцы Брэсцкай крэпасці» П. Крываногава і карціна з аднайменнай назвай І. Ахрэмчыка. У скульптурнай кампазіцыі «Маці-патрыётка Купрыянава» захаваны вобраз маці, якая выпраўляе сваіх сыноў на вайну. Карціна «Партызанская мадонна» М. Савіцкага стала сімвалам трагедыі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Кожная работа цыкла карцін «Лічбы на сэрцы» М. Савіцкага – асобная старонка гісторыі ваеннага перыяду. Асаблівае месца ў творчасці мастака займае і тэма дзіцячых лёсаў, скалечаных вайной. Гэта тэма таксама вылучаецца ў творчасці кінарэжысёраў В. Турава («Я родам з дзяцінства»), І. Дабралюбава («Іван Макаравіч»).

Таксама трэба акцэнтаваць увагу вучняў і на мужнасці народа-пераможцы. Радасць Перамогі, вызваленне гарадоў і вёсак, адноўленая справядлівасць знайшлі адлюстраванне ў мастацкіх творах розных відаў мастацтва. Трыумф беларускага народа шматпланава адлюстраваны ў кампазіцыі «Мінск 3 ліпеня 1944 года» В. Волкава.

Метадычныя рэкамендацыі па асвятленні палітыкі генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны з выкарыстаннем інфармацыйна-аналітычных матэрыялаў і дакументаў па расследаванні крымінальнай справы, прадстаўленых Генеральнай пракуратурай Рэспублікі Беларусь, а таксама прэзентацыі размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: https://adu.by/ *Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год /Агульная сярэдняя адукацыя / Метадычныя рэкамендацыі, указанні*.

У 2023/2024 навучальным годзе рэкамендуецца выкарыстоўваць у адукацыйным працэсе ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі

інтэрактыўныя дыдактычныя матэрыялы па вывучэнні памятных мясцін Вялікай Айчыннай вайны.

Матэрыялы могуць выкарыстоўвацца пры правядзенні ўрокаў па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» з мэтай фарміравання ў вучняў правільнай маральнай і грамадска-палітычнай пазіцыі ў адносінах да падзей і вынікаў Другой сусветнай вайны, фундаментальных каштоўнасцей грамадства, захавання гістарычнай памяці беларускага народа (*https://adu.by/ Электронныя адукацыйныя рэсурсы / BoxApps / Прадмет / Праекты / Праект «Культура памяці»*).

На вучэбных занятках па мастацтве мэтазгодна акцэнтаваць увагу на **нацыянальным кампаненце мастацкай культуры**, прадстаўленым пераважна ў мастацка-ілюстрацыйным матэрыяле. Творы мастацтва, створаныя беларускімі аўтарамі ў розныя гістарычныя перыяды, *прысутнічаюць у большасці тэм, якія вывучаюцца* (творы А. Кіш, Я. Драздовіча, І. Хруцкага, Ю. Пэна, М. Савіцкага і інш.). Перадаючы мастацкімі сродкамі традыцыі і навацыі, уласцівыя беларускай культуры, аўтары далучаюць вучняў да гісторыі сваёй краіны, садзейнічаюць фарміраванню грамадзянскай пазіцыі, пачуцця павагі да творчай спадчыны Беларусі. Важная роля ў мастацка-ілюстрацыйным матэрыяле адведзена *рэгіянальнаму мастацтву*, якое запрашае вучняў у падарожжа ў самыя далёкія куткі нашай краіны (г. Мір, в. Жамыслаўль, г. Ваўкавыск, г. Бабруйск і інш.).

Асаблівае выхаваўчае значэнне маюць тэмы «Сям'я ў мастацтве», «Свет дзяцінства ў мастацтве», «Вобраз маці ў мастацтве» ў V класе. Выявы маці ў іх прадстаўлены ў гістарычным разрэзе: ад глыбокай старажытнасці да цяперашняга часу. Прыклады беларускага іканапісу ў гэтых тэмах разглядаюцца і як творы мастацтва, і як помнікі беларускай культуры.

Засваенне нацыянальнай культуры садзейнічае самаідэнтыфікацыі падрастаючага пакалення, разуменню месца роднай культуры ў сусветным кантэксце, а таксама паважліваму стаўленню да разнастайнасці культурнага самавыяўлення іншых народаў.

Вялікае значэнне для ўспрымання твораў мастацтва мае наведванне вучнямі музеяў, мастацкіх галерэй, выстаў, мастацкіх майстэрняў; арганізацыя экскурсій, сустрэч з прадстаўнікамі культуры – архітэктарамі, мастакамі, музыкантамі, пісьменнікамі, акцёрамі і інш.

Улічваючы вялікі адукацыйны **патэнцыял экскурсій**, значную колькасць экскурсійных аб'ектаў і турыстычных маршрутаў у Рэспубліцы Беларусь, у новым навучальным годзе рэкамендуецца працягнуць выкарыстанне гэтай формы работы.

У 2023/2024 навучальным годзе запланавана рэалізацыя пілотнага

праекта па арганізацыі экскурсій для вучняў I–XI класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, у межах арганізацыі адукацыйнага працэсу, у тым ліку ў шосты школьны дзень (далей – пілотны праект). Пілотным праектам прадугледжана правядзенне экскурсій на працягу любога вучэбнага дня тыдня (з панядзелка па пятніцу), а таксама ў пазавучэбны час, у тым ліку і ў шосты школьны дзень.

Метадычныя рэкамендацыі па рэалізацыі пілотнага праекта, пералік экскурсійных аб'ектаў і турыстычных маршрутаў, якія рэкамендуюцца для наведвання навучэнцамі, размешчаны ў раздзеле нацыянальнага адукацыйнага партала: https://vospitanie.adu.by/ Арганізацыя выхавання / Метадычныя рэкамендацыі.

Вучэбныя праграмы «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» для V–VI класаў распрацаваны на аснове прынцыпу вобразна-тэматычнай дыферэнцыяцыі. Асноўныя сэнсазмяшчальныя аспекты мастацтва (чалавек і навакольны свет) неабходна даступна і выразна раскрываць з апорай на эмацыянальна-пачуццёвую сферу вучняў. Варта пазбягаць інфармацыйных перагрузак, выключыць завучванне на памяць тэарэтычных звестак, дыдактычна немэтазгодныя пісьмовыя работы. У цэнтры ўрока мастацтва павінны быць працэс успрымання мастацкага твора, выяўленне вобразнай сістэмы, вызначэнне сродкаў мастацкай выразнасці. Рэкамендуецца стымуляваць вучняў да выражэння свайго стаўлення да мастацкага твора ў вусным выказванні, дыялогавых формах работы, мастацка-творчай дзейнасці.

Змест вучэбнага матэрыялу па прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» для V–VI класаў з'яўляецца прапедэўтычным, рыхтуе вучняў да засваення вучэбнага матэрыялу ў VII–IX класах.

Вучэбныя праграмы «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» для VII–IX класаў распрацаваны на аснове гісторыка-храналагічнага падыходу. Вучні атрымліваюць магчымасць суадносіць мастацкія з'явы з асноўнымі гістарычнымі падзеямі, аналізаваць шэдэўры айчыннай і сусветнай мастацкай культуры ў кантэксце адпаведнай гістарычнай эпохі, назіраць за зменамі асноўных тэм, жанраў, відаў мастацтва, сродкаў мастацкай выразнасці ў гісторыка-культурнай дынаміцы. Значную частку зместу вучэбных праграм складае мастацтва, створанае на беларускіх землях.

Звяртаем увагу, што на вывучэнне айчыннай і сусветнай мастацкай культуры ў IX класе тыпавым вучэбным планам агульнай сярэдняй адукацыі адводзіцца 16 гадзін з разліку 1 вучэбная гадзіна на тыдзень

(вучэбны прадмет вывучаецца ў І паўгоддзі). Паводле зместу тэмы носяць аглядны характар.

Па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» **дамашнія заданні** вучням **не задаюцца**. Вучэбны матэрыял павінен быць засвоены на ўроку. Калі на наступным уроку прадугледжваецца практычная работа, то ў дзённіках указваюцца мастацкія матэрыялы, неабходныя для яе выканання. Напрыклад: *«Акварэль».*

Атэстацыя вучняў V–IX класаў па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» ажыццяўляецца без выстаўлення адзнак у балах, на аснове адзнак **«залічана», «не залічана»**.

Вучні V–IX класаў праходзяць бягучую (на вучэбных занятках), прамежкавую (выстаўленне адзнакі за чвэрць) атэстацыі і выніковую атэстацыю па завяршэнні вучэбных заняткаў у навучальным годзе (выстаўленне адзнакі за год).

Бягучая атэстацыя праводзіцца ў форме **паўрочнага і тэматычнага кантролю**. Паўрочны кантроль праводзіцца з мэтай праверкі і ацэнкі засваення вучнямі асобных элементаў вучэбнага матэрыялу і мае стымулюючы, карэкціруючы і выхаваўчы характар. Перыядычнасць ацэньвання вынікаў вучэбнай дзейнасці кожнага вучня пры паўрочным кантролі вызначаецца настаўнікам у залежнасці ад спецыфікі вучэбнага матэрыялу, метадаў і форм навучання і выхавання, узроставых і індывідуальных асаблівасцей вучняў. Вынікі вучэбнай дзейнасці вучняў, выяўленыя ў працэсе правядзення паўрочнага кантролю, фіксуюцца на левай старонцы класнага журнала запісам «залічана» ці «не залічана» насупраць адпаведных прозвішчаў вучняў. Паўрочны кантроль можа быць як асобным этапам, так і ўваходзіць у розныя этапы ўрока.

Тэматычны кантроль праводзіцца па заканчэнні вывучэння асобнай тэмы (тэм), пры гэтым ацэньваюцца дасягненні вучняў у лагічнай сістэме, адпаведнай структуры вучэбнай тэмы (тэм). Тэматычны кантроль арганізуецца настаўнікам у V і VI класах **на творчым уроку**,
у VII–IX класах – **на заліковым уроку**. Заліковы (творчы) урок праводзіцца **адзін раз на чвэрць** па выніках вывучэння зместу адной або некалькіх тэм. Тэму або тэмы для праверкі і ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў, форму і месца правядзення заліковага (творчага) урока вызначае настаўнік, які ажыццяўляе адукацыйны працэс па вучэбным прадмеце. **Пры арганізацыі заліковага (творчага) урока рэкамендуецца арыентавацца на практычную мастацка-творчую дзейнасць вучняў**.

Правядзенне заліковага (творчага) урока фіксуецца запісам у класным журнале: на левай старонцы насупраць прозвішча кожнага вучня

робіцца запіс «залічана» ці «не залічана», на правай старонцы ўказваюцца дата правядзення заліковага (творчага) урока і яго тэма (тэмы). Напрыклад: *20.10. Творчы ўрок «…»* для V і VI класаў; *20.10. Заліковы ўрок па тэме «…»* для VII–IX класаў.

Для правядзення **факультатыўных заняткаў** прапануецца выкарыстоўваць вучэбныя праграмы, зацверджаныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь. Яны размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: *https://adu.by/ Галоўная / Адукацыйны працэс. 2023/2024 навучальны год / Агульная сярэдняя адукацыя / Вучэбныя прадметы. V–XI класы / Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)*.

5. Дадатковыя рэсурсы

Карысную інфармацыю для падрыхтоўкі да вучэбных заняткаў можна знайсці на наступных інтэрнэт-рэсурсах:

https://eior.by – адзіны інфармацыйна-адукацыйны рэсурс;

https://adu.by – нацыянальны адукацыйны партал;

http://museum.by – інфармацыйны партал «Музеі Беларусі»;

https://muzei-mira.com – інфармацыйны партал «Музеі свету».

6. Арганізацыя метадычнай работы

У 2023/2024 навучальным годзе для арганізацыі дзейнасці метадычных фарміраванняў настаўнікаў мастацтва прапануецца адзіная тэма ***«Удасканаленне прафесійнай кампетэнтнасці настаўнікаў па пытаннях выхавання і развіцця асобы вучня сродкамі вучэбнага прадмета „Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)“»***.

Развіццё прафесійных кампетэнцый педагогаў ажыццяўляецца праз работу метадычных фарміраванняў: школьнага, раённага (гарадскога) вучэбна-метадычных аб'яднанняў настаўнікаў, школ маладога настаўніка і ўдасканалення педагагічнага майстэрства, творчых і праблемных груп і інш. Дзейнасць метадычных фарміраванняў настаўнікаў мастацтва павінна планавацца на аснове аналізу вынікаў метадычнай работы за папярэдні навучальны год з улікам патрабаванняў нарматыўных прававых актаў, прадметна-метадычнага ўзроўню і кваліфікацыі настаўнікаў, іх прафесійных інтарэсаў і запытаў і павінна садзейнічаць іх прафесійнаму развіццю.

На жнівеньскіх прадметных секцыях настаўнікаў рэкамендуецца абмеркаваць наступныя пытанні:

1. Нарматыўнае прававое і навукова-метадычнае забеспячэнне агульнай сярэдняй адукацыі ў 2023/2024 навучальным годзе:

Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адукацыі, іншыя нарматыўныя прававыя акты, якія рэгулююць пытанні арганізацыі адукацыйнага працэсу на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі: асноўныя

палажэнні, выхаванне ў сістэме адукацыі, агульныя патрабаванні да арганізацыі адукацыйнага працэсу;

правілы бяспекі арганізацыі адукацыйнага і выхаваўчага працэсаў ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, спосабы эфектыўнага і бяспечнага выкарыстання ў працэсе навучання мастацтву лічбавых прылад;

змены ў вучэбных праграмах па вучэбным прадмеце «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)»;

эфектыўнасць выкарыстання ў адукацыйным працэсе кампанентаў вучэбна-метадычных комплексаў па вучэбным прадмеце;

выкарыстанне развіваючага інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя кабінета мастацтва ў адукацыйным працэсе.

2. Аналіз вынікаў работы метадычных фарміраванняў настаўнікаў мастацтва ў 2022/2023 навучальным годзе. Планаванне работы метадычных фарміраванняў на 2023/2024 навучальны год.

На працягу навучальнага года рэкамендуецца правесці не менш за чатыры метадычныя мерапрыемствы і разгледзець на пасяджэннях метадычных фарміраванняў настаўнікаў мастацтва тэарэтычныя аспекты фарміравання рознабакова развітай, маральна сталай, творчай асобы вучня, актуальныя пытанні тэорыі і методыкі выкладання ў кантэксце разглядаемай тэмы з улікам наяўнага ў рэгіёне эфектыўнага педагагічнага досведу:

сучасны ўрок мастацтва: крытэрыі паспяховасці;

метадычныя асновы развіцця эмацыянальна-вобразнага, мастацкага мыслення вучняў на ўроках вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» праз узбагачэнне досведу мастацкага ўспрымання твораў розных відаў мастацтва і навакольнай рэчаіснасці;

тэхналогіі вучэбных праектаў (даследчых, інфармацыйных, творчых, прыкладных, гульнявых) па вучэбным прадмеце як сродак развіцця інтэлектуальных і творчых здольнасцей, маральна-этычных, грамадзянска-патрыятычных якасцей асобы, асабістай ініцыятывы вучняў;

рэалізацыя выхаваўчага патэнцыялу вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» на вучэбных занятках;

роля і месца экскурсій, сустрэч з прадстаўнікамі культуры, наведванняў музеяў, мастацкіх галерэй, выстаў, мастацкіх майстэрняў у выкладанні вучэбнага прадмета, выхаванні і развіцці вучняў;

фарміраванне асобасных кампетэнцый вучняў у працэсе засваення імі зместу вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)» з дапамогай разнастайных прыёмаў і метадаў пазнавальнай, мастацка-творчай дзейнасці;

раскрыццё творчага патэнцыялу вучняў, развіццё мастацкага густу, узбагачэнне вопыту мастацка-творчай дзейнасці; фарміраванне ўстойлівай пазнавальнай цікавасці да вывучэння вучэбнага прадмета;

развіццё камунікатыўных уменняў, умення працаваць у камандзе, узаемнай адказнасці паміж удзельнікамі адукацыйнага працэсу ў працэсе арганізацыі навучання ў супрацоўніцтве;

фарміраванне асобасных, метапрадметных і прадметных кампетэнцый праз выкарыстанне магчымасцей сацыякультурнага, інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя;

фарміраванне функцыянальнай адукаванасці вучняў сродкамі вучэбнага прадмета «Мастацтва (айчынная і сусветная мастацкая культура)»;

навучанне праз усё жыццё: магчымасці ўдасканалення прафесійнага майстэрства педагога.

З мэтай забеспячэння ўмоў для развіцця прафесійнай кампетэнтнасці настаўнікаў у Акадэміі паслядыпломнай адукацыі праводзяцца мерапрыемствы ў адпаведнасці з Рэспубліканскім каардынацыйным планам мерапрыемстваў дадатковай адукацыі педагагічных работнікаў (*https://akademy.by/index.php/be/aktual/37-anons-2*).

Навукова-інфармацыйную і арганізацыйна-метадычную дапамогу настаўнікам аказвае часопіс **«Мастацтва і школа»** (РУП «Выдавецтва „Адукацыя і выхаванне“»). Часопіс выдае матэрыялы па актуальных праблемах мастацкай культуры і мастацка-эстэтычнай адукацыі.